

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Högskolan i Borås
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara inte tillfredsställande.</p> <p>Inom utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) står personalens professionsrelaterade och vetenskapliga kompetens i proportion till utbildningens volym. Lärosätet arbetar även aktivt med högskolepedagogisk fortbildning. Det finns vissa problem med att rekrytera lärare till lärarutbildningen, vilket bland annat beror på att det vid lärosätet saknas forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området. Det finns dock långt gångna planer på att starta en forskarskola i pedagogik för att säkra kompetensförsörjningen och stärka den egna forskarmiljön. Men för inriktningen svenska är antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga kompetens inte är adekvat och inte heller tillräcklig i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort sikt. I dagsläget är antalet disputerad personal med svenskämnesdidaktisk kompetens i minsta laget. Bedömargruppen anser dock att det är sannolikt att kompetensen kommer att finnas på lång sikt och rekommenderar lärosätet att fullfölja och utveckla det arbete som pågår när det gäller personalförsörjning. Den professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen adekvat och står i proportion till utbildningen på både kort och lång sikt.</p> <p>Utbildningsmiljön är inte tillfredsställande till följd av brister i den vetenskapliga miljön när det gäller ämnesdidaktisk forskning. Inom UVK är merparten av de undervisande lärarna är aktiva inom olika utbildningsvetenskapliga forskningsprojekt och samarbeten. Lärosätet jobbar också aktivt med att synliggöra det vetenskapliga perspektivet och vetenskapliga förhållningssättet i lärarutbildningen. Studenterna får därmed rika möjligheter att se och själva utveckla sin förmåga att förhålla sig till sambandet mellan forskning och utbildning. För inriktningen svenska erbjuder lärosätet en professionsinriktad miljö, men den vetenskapliga miljön brister när det gäller svenskämnesdidaktisk forskning. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att intensifiera och fullfölja de tänka utvecklingsplanerna för att stärka forskningsmiljön.</p> <p>Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara inte tillfredsställande.</p> <p>Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Det finns centrala områden i svenskämnet språkvetenskapliga del som inte tas upp i</p>

utbildningen, bland annat språkhistoria och grannspråk. Lärosätet säkerställer därför inte att studenterna kan utveckla både ämnesdjup och bredd.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Lärosätet arbetar aktivt med att ge studenterna möjlighet att utveckla och visa kunskap om kvalitativa och kvantitativa metoder, i nära samspel med de vetenskapsteoretiska moment som ingår i UVK. Det sistnämnda gäller även för det huvudsakliga arbetet med relationen mellan beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Lärosätet är medvetna om behovet av att stärka handledningen inom kvantitativa forskningsmetoder, vilket också visar att lärosätet har ytterligare ambitioner inom området. Bedömargruppens rekommendation är att fortsätta utveckla handledarkompetensen och bredda det ämnesanknutna teori- och metodfältet ytterligare. Sammantaget finns det således en vetenskaplig progression genom lärarutbildningen för att stödja studenternas utveckling av kunskap om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa metoder, forskningsetik och relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dessa faktors betydelse för en lärares yrkesutövning.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Bedömargruppen gör bedömningen att lärosätet jobbar aktivt med målet genom att länka samman UVK, VFU och ämnesdidaktik i olika lärprocesser, och genom att använda många olika examinationsuppgifter. Lärosätet har därmed arbetat fram en modell för att säkerställa studenternas kunskaper inom det komplexa samspelet mellan erfarenhet och forskning. Arbetet genomförs i en process av kunskapsprogression. Lärosätet har en tydlig ambition om att successivt utveckla studenternas förmåga att göra egna analyser av de ovanstående sambanden och redogöra för deras betydelse i praktiken.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls inom UVK men säkerställs inte för inriktningen svenska. Lärosätets sammanlänkning mellan högskoleförlagda kurser och verksamhetsförlagda kurser stärker kopplingen dem emellan och därigenom mellan didaktisk teori och tillämpad praktik. Kopplingen mellan VFU-kurser, UVK och ämnesdidaktiska kurser är mycket medveten. Lärosätet har inlett ett arbete för att omarbeta lärandemålen eftersom de uppfattas som otydliga. Bedömargruppen ser positivt på detta arbete då formuleringarna behöver konkretiseras. Det förekommer i utvärderingsmaterialet ett flertal exempel som visar att det didaktiska perspektivet genomgående finns med i ämnesstudierna vad gäller litteraturvetenskap – litteraturdidaktik, och att samspelet mellan ämneskunskaper och didaktik där belyses och problematiseras i ett metaperspektiv. Genom utbildningens utformning och genomförande samt varierade examinationsformer, inklusive seminarieformen, får studenterna goda förutsättningar för att uppnå måluppfyllelse när det gäller litteraturdidaktik. Utbildningen visar en tydlig slagsida åt det litteraturdidaktik och brister när det gäller språkdidaktik. Lärosätet rekommenderas att ytterligare stärka studenternas möjligheter få omsätta och utvärdera teoretiska kunskaper i språkdidaktik. Bedömargruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men att den inte säkerställs när det gäller språkdidaktiken.

Målet om att utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. UVK och VFU integreras och det finns en tydlig idé om progressionen som genomsyrar kursstrukturen, och studenternas förmåga säkerställs med olika examinationer. Den didaktiska processen omfattar exempelvis föreläsningar om kön, etnicitet, klass och intersektionalitet, vilka knyts samman med seminarier och inlämningsuppgifter för att öka medvetenheten om

centrala faktorer i en inkluderande undervisning. Det framgår samtidigt att man på lärosätet är medvetna om behoven av ett fortsatt utvecklingsarbete. I underlaget finns flera exempel på lokalt formulerade kursmål som ligger i linje med uppfyllelsen av målet liksom en rad övningar och examinationsuppgifter i samma spår. Det ger därmed ett gediget intryck, enligt bedömargruppen.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Lärosätet arbetar aktivt med att mänskliga rättigheter och hållbar utveckling får genomslag i kursplaner och kursinnehåll.

Bedömargruppen kan sammanfattningsvis konstatera att jämställdhetsperspektivet är synnerligen beaktat, kommunicerat och förankrat i utbildningens innehåll, utformning och genomförande. Det finns vid lärosätet en stark medvetenhet och en genomtänkt struktur i UVK-kursernas sätt att arbeta med jämställdhetsperspektivet. En väl genomtänkt kunskapsprogression inom området finns inbyggd i kursstrukturen, vilket visas i ökade krav på studenterna när det gäller analys och didaktiska val. Lärosätet ger flera goda exempel på jämställdhetsperspektivet från litteraturdelen av ämnet och från litteraturredidaktikens område. I flera av litteraturkurserna ska studenterna inkludera kön- och genusproblematik i uppgifter som går ut på att läsa, analysera och på ett utökat sätt förstå litteraturen och samhället, och jämställdhetsperspektivet ingår även i moment som tar upp pojk- och flickböcker, ungdomsböcker och läsarens roll i en genusskapande process. Bedömargruppen menar även att jämställdhetstematik är ett centralt område inom språkvetenskap och –didaktik. Lärosätet rekommenderas därför att även i språkkurserna mer uttalat lyfter in detta perspektiv i undervisningen.

Bedömargruppen anser att det systematiska kvalitetsarbetet motsvarar formuleringarna i bedömningsgrunden. Man följer regelbundet upp utbildningen och återkopplar resultatet till relevanta intressenter, samt sätter kontinuerligt in uppföljande åtgärder. Det finns riktlinjer för löpande utvärderingar av kurser och program, och detta arbete utförs kontinuerligt och regelbundet. I den uppföljande processen ingår ett beredningsarbete med reglerade krav på att förankra och kvalitetssäkra resurser. Lärosätet arbetar också enligt bedömargruppen aktivt med att förebygga avhopp från utbildningen.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Studenter inom utbildningen får möjlighet att påverka och ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Studenterna har möjligheter att ingå i beslutande organ, även om aktivitetsgraden verkar vara relativt låg. Utöver möjlighet till deltagande i formella organ finns ett utvecklat informellt studentinflytande. De informella kontaktvägarna mellan studenter och lärare används mest, och de upplevs också fungera bäst av båda parterna. Man är vidare medvetna om att små studentgrupper kan vara både en fördel och en nackdel för studentinflytandet. Vid lärosätet finns en utvecklad systematik för att utvärdera kursernas utformning och för studenternas inflytande över dem, bland annat när det gäller schemaläggning, studiegrupper och arbetsformer, enligt bedömargruppen. De obligatoriska kursvärderingarna har låg svarsfrekvens, och i stället för att försöka öka svarsfrekvensen arbetar lärosätet med andra alternativ, bland annat genom att hålla möten inför kursstart med utgångspunkt i föregående årskurs utvärderingar. Ett utvecklingsarbete pågår för att öka engagemanget ytterligare.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara tillfredsställande

Lärosätet visar ett väl utvecklat samarbete med det omgivande samhället, när det gäller VFU, bibliotek och internationella kontakter. Det finns ett regionalt mentorssystem med överbryggande funktion, liksom ett rikt kontaktnät med skolor utomlands. Dessutom har lärosätet ett särskilt inrättat samarbete som syftar till att överbrygga avstånden mellan utbildning och arbetsliv.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar**Personal**

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Ämneslärarutbildningen antar cirka 25 studenter per år och viss samläsning sker med övriga fyra lärarprogram vid lärosätet. Samläsningen omfattar generella områden inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) där ämneslärares yrkesutövning står i fokus, inte det specifika ämnet. Lärosätet är på detta sätt effektivt med sina lärarresurser samtidigt som studenterna utvecklas genom kontakten med andra lärarstudenter. Bedömargruppen anser att detta är en god form av samläsning och att det passar bättre här än inom de ämnesdidaktiska studierna.

14 lärare undervisar och minst 2 procent av deras tjänst är förlagd till ämneslärarutbildningen. Av dessa är 8 disputerade, varav 3 docenter. 11 av 14 har dessutom lärarexamen, huvudsakligen inom språk och humaniora. Merparten av lärarna bedriver forskning som är kopplad till UVK. Bedömargruppen menar därmed att den sammanlagda kompetensen är tillräcklig, inom både det vetenskapliga området och det professionsrelaterade. Lärosätet arbetar aktivt med högskolepedagogisk kompetensutbildning och med systematisk kvalitetsuppföljning inom området, bland annat genom workshoppar, seminarier, högskolepedagogisk konsultation och särskilda utvecklingssamtal för att möta personalens kompetensutvecklingsbehov. Dessa samtal följs systematiskt upp och leder till riktade utvecklingsinsatser.

I självvärderingen påtalar lärosätet att det är svårt att rekrytera lärare till lärarutbildningen, vilket bland annat anses bero på att det vid lärosätet saknas forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området. Av det sammanlagda underlaget framgår dock att lärosätet har långt gångna planer på att starta en forskarskola i pedagogiskt arbete, i samarbete med Högskolan Dalarna, för att stärka den egna forskningsmiljön och kompetensförsörjningen. Under intervjuerna framkom att tidsplanen förändrats och att starten senarelagts till 2020. Bedömargruppen anser att det finns ett reellt behov av kompetensförsörjning både i närtid och på lång sikt. Det arbete som görs för att råda bot på detta är seriöst och adekvat men det finns fortfarande en del oklarheter. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att prioritera arbetet med att säkra kompetensförsörjningen, för att undvika ytterligare förseningar, och att fundera på om man kan göra ytterligare insatser för att stärka kompetensen. Bedömargruppens anser att lärosätets personal har

adekvat kompetens och står i proportion till utbildningens volym, och att det finns konkreta planer som syftar till att säkerställa kompetensen på lång sikt.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen att utbildningen har ett rikt utvecklat samarbete med biblioteks- och informationsvetenskapsutbildningen och med sektionen för pedagogisk utveckling och forskning. Bedömargruppen hade gärna sett fler konkreta exempel på detta samarbete. Det som lyfts fram är en planerad magisterutbildning i litteraturpedagogik. I den senare miljön finns forskningsprogrammet Pedagogiskt arbete i utbildning och samhälle som inrymmer ett antal forskningsgrupper som bedriver praktisknära forskning vid lärosätet. Flera av de lärare som undervisar på lärarprogrammet ingår i dessa forskargrupper. Inom forskningsmiljön Research and Capability in Inclusion and Welfare drivs flera stora forskningsprojekt i samarbete med det omgivande skolsamhället. Lärosätet lyfter att det inom lärarutbildningen inte finns en komplett akademisk miljö. Bedömargruppen menar att den forskarskola i pedagogiskt arbete som planeras i samarbete med Högskolan Dalarna är ett viktigt steg för att uppnå detta, eftersom samarbetet kan utveckla den högre seminariekulturen, med egna ämnesdidaktiska doktorander, och därigenom också säkerställa den egna kompetensförsörjningen. Sammantaget menar bedömargruppen att det finns en utvecklad och aktiv utbildningsvetenskaplig forskningsmiljö med initiativ till att utveckla den ytterligare. Det framgår också att läraernas delaktighet i forskningsprojekten sker i form av föreläsningar och seminarier som gör att studenterna tar del av miljöerna. Studenterna uppmanas även att skriva examensarbeten som ligger i linje med den praktisknära forskning som bedrivs vid lärosätet, vilket är ett annat konkret exempel på hur den egna forskningen kopplas till utbildningen – och att forskning och utbildning hör samman.

Utbildningen uppges i självvärderingen ha en stark professionsanknytning och lärosätet lyfter det genomgående som en profilerande inriktning. Bedömargruppen delar den uppfattningen då utbildningen har en stark VFU-struktur med rika kontakter med skolsamhället och den praktikinriktade forskningen. Lärosätet har också ett medvetet arbete som rör lärarens yrkesidentitet och professionella roll. I intervjuerna får den tydliga yrkesanknytningen goda omdömen.

Lärosätet visar hur man arbetar med vetenskaplig progression genom utbildningen och att man börjat stärka det vetenskapliga förhållningssättet som en del av yrkesidentiteten. Detta arbete görs bland annat genom loggboksskrivande och skriftliga analyser. Intervjuerna bekräftar också att lärosätet skärpt sin betoning av det vetenskapliga förhållningssättet. Sammantaget menar bedömargruppen att det är tydligt att lärosätet aktivt jobbar med att synliggöra det vetenskapliga perspektivet och vetenskapliga förhållningssättet i lärarutbildningen. Genom föreläsningar, seminarier, loggboksreflektioner, analyser, intervjuer och de självständiga arbetena kan studenterna se sambandet mellan forskning och utbildning och själva utveckla sin förmåga att förhålla sig till det. Bedömargruppen anser att detta visar att den vetenskapliga profileringen pågår och att sambandet mellan forskning och utbildning blir tydligt för studenterna.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

I självvärderingen framhåller lärosätet att det finns en vetenskaplig progression genom lärarutbildningen för att främja studenternas kunskapsutveckling inom vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa metoder, forskningsetik och relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det vetenskapliga förhållningssättet implementeras redan under termin ett med reflektionsuppgifter, observationer, intervjuer och loggboksskrivande, och det växer sedan fram med allt mer avancerade analysuppgifter och läsning av vetenskapliga artiklar som är kopplade till seminarier. I detta arbete utvecklas kunskaper om vetenskapsteori och metodik. Lärosätet har också en uttalad tanke om att inte isolera dessa kunskaper utan i stället synliggöra och medvetandegöra faktorernas betydelse för en lärares yrkesutövning. Det ser bedömargruppen som ett positivt exempel, inte bara för studenternas professionella identitet utan också för att lyfta relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, och påvisa dess betydelse för deras framtida yrkesutövning, samt utveckla deras kunskaper om detta.

Under de tre sista terminerna intensifieras den vetenskapliga inriktningen med kurserna *Vetenskapliga perspektiv*, *Examensarbete I* och *Examensarbete II*. I dessa kurser får studenterna möjlighet att utveckla sina teoretiska och metodologiska kunskaper genom vetenskapsteoretiska fördjupningsuppgifter, genom uppgifter som är sammankopplade med VFU, där kopplingen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är i fokus, och genom egna forskningsprojekt. Lärosätet arbetar i dessa kurser aktivt med att få studenterna att tillämpa både kvantitativa och kvalitativa metoder, vilket avspeglar sig inte minst i målformuleringar från kursplanerna där studenterna exempelvis uppmanas att beskriva olika vetenskapsteoretiska traditioner och förklara hur dessa på olika sätt bidrar till vetenskaplig kunskap samt beskriva hur forskningsprocessens och det vetenskapliga arbetets olika delar hänger samman och bildar en helhet. Studenten ska även reflektera över relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt över forskningsprocessen och den egna yrkesrollsutvecklingen. Olika forskningsmetoder ska jämföras och kritiskt granskas med fokus på analys. Studenten ska också kritiskt och självständigt tolka statistik i vetenskapliga artiklar. Kursen om detta är nyligen omarbetad och har endast genomförts en gång i sin nuvarande form. I kursen *Vetenskapliga perspektiv* ingår även fem veckors VFU där de vetenskapliga perspektiven är aktualiserade. Ett exempel på examinationsuppgift kan illustrera detta: "Vilka olika innebörder av och relationer mellan 'vetenskaplig grund' och 'beprövad erfarenhet' kan identifieras i lärarnas utsagor?". Bedömargruppen menar sammantaget att utbildningens utformning och genomförande möjliggör det som formulerats i de ovanstående målen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Bedömargruppen har fått en tydlig bild av den progressionstanke som finns – att successivt utveckla studenternas förmåga att göra egna analyser som kopplar samman erfarenheter med teori och redogöra för dess betydelse i praktiken. Lärosätet ger exempel hur de på olika sätt arbetar med att säkerställa denna process både inom VFU och inom campuskurserna. Det finns en genomgående röd tråd i utbildningen: Studenterna ska reflektera över sambanden mellan erfarenheter – egna och andras – och sätta dessa i förhållande till kurslitteraturen och forskningen. Detta framkommer i kursernas målformuleringar och i olika former av fördjupningar och analysuppgifter som är kopplade till examination. VFU-kurserna går också ut på att just analysera, diskutera och teoretisera verksamma lärares erfarenheter och sätta dessa i förhållande till aktuell utbildningsvetenskaplig forskning. Redan första terminen betonar lärosätet vikten av att reflektera över och kritiskt granska forskning, och i den loggbok som tidigare nämnts inleds då ett långsiktigt arbete under rubriken "Utveckling av en professionell yrkesidentitet". Detta arbete ses som ett gott exempel av bedömargruppen, även om lärosätet sett vissa problem med att få studenterna att fullfölja loggen genom hela utbildningen.

En annan utmaning som lyfts i självvärderingen och under intervjuerna är att för studenterna tydliggöra sambandet mellan forskningsresultat och studenternas kommande yrkespraktik. Lärosätet konstaterar därmed att studenterna kan behöva stöd, vilket också kan ses som ett led i processen för att möjliggöra och säkerställa målet. Hur detta stödarbete görs löpande framkommer inte riktigt i underlagen. Mer konkret betonas att studenterna i slutet av utbildningen gör två självständiga arbeten där de förväntas tillämpa sin under utbildningen tillägnade förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat. Bedömargruppen menar att det är ett fullgott säkerställande av studenternas kunskaper; gruppen är positiv till den linje som finns i utbildningen och till att behoven av stöd och förbättringar diskuteras på en öppen och aktiv nivå, även om gruppen gärna sett fler konkreta exempel på hur detta går till.

Bedömargruppen anser sammantaget att det inom utbildningen ges goda förutsättningar att uppnå det aktuella målet – och det examineras både under utbildningens gång och i samband med examensarbetet. Under intervjuerna framkom dessutom att den progression som beskrivs ovan också omfattar den ämnesdidaktiska kompetensen, framför allt den litteraturredidaktiska, och att det således finns länknings i utbildningen mellan utbildningsvetenskapliga kurser och ämnesdidaktiska.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Av självvärderingen framgår att lärosätet har en väl utvecklad VFU-organisation och att kontakten och närheten mellan högskoleförlagda och verksamhetsförlagda kurser stärker kopplingen dem emellan, och därigenom även mellan didaktisk teori och tillämpad praktik. Kommunikationen är snabb och direkt mellan lärosäte och VFU-handledare. Enligt självvärderingen framstår det som tydligt vad som ska bedömas när det gäller studentens förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik. Samtidigt framgår det i intervjuerna att dessa mål har kritiserats för att vara otydliga och svåra att förhålla sig till. Ett arbete har inletts med att omarbete dessa, vilket bedömargruppen ser som nödvändigt. Grundstrukturen för bedömning av de operativa förmågorna

är att VFU-handledaren sammanställer dokumentationen under hela perioden och en examinator på lärosätet sätter betyget. Detta kräver att kriterierna är tydliga.

Lärosätet redogör också för flera sätt att säkerställa denna kunskapsutveckling hos studenterna och att den processen är levande och aktiv också på campus, bland annat genom nyligen utarbetade betygskriterier. I självvärderingen ges exempel på lärandemål i dessa nya formuleringar som "Uppvisa didaktisk medvetenhet, självständigt genomföra och granska undervisning med fokus på måluppfyllelse för alla elever" och betygskriteriet "Den didaktiska medvetenheten visas genom sammanhängande lektioner under längre perioder där olika perspektiv, värden och metoder samverkar och motiveras utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet". Bedömggruppen ser också här ett behov av mer konkreta formuleringar. Återkommande examinationer genomförs, inom både den verksamhetsförlagda och den högskoleförlagda utbildningen, som syftar till att säkerställa de efterfrågade kunskaperna och perspektiven. Dessa examinationer är dels muntliga, såsom seminarier, lektionsredovisningar eller högläsningssuppgifter, dels salsskrivningar. Även här upplever bedömggruppen en viss otydlighet i beskrivningarna av vad som faktiskt görs eller provas vid dessa tillfällen.

Bedömggruppen menar att målet uppfylls men att det finns möjligheter för lärosätet att stärka måluppfyllelsen. Lärosätet rekommenderas att prioritera arbetet med lärandemål för VFU och att följda upp de uppfattas som tydliga.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Av självvärderingen framgår hur förmågan att självständigt och i samarbete med andra planera, genomföra och utvärdera undervisning så att varje elevs lärande stimuleras och utvecklas är tänkt att växa fram genom integrerande VFU- och UVK-kurser. Bedömggruppen ser att en tydlig idé om progression genomsyrar kursstrukturen och att studenternas kunskapsutveckling säkerställs genom olika former av examination. Under termin ett ska studenten etablera kontakt med elever och leda en pedagogisk verksamhet med dessa, tillsammans med VFU-handledaren. Under termin fyra ställs högre krav på självständighet och studenten ska "självständigt formulera mål" och "planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera undervisning i skolan så att ett inkluderande förhållningssätt och en yrkesetisk medvetenhet genomsyrar verksamheten". Senare under samma termin ska studenten prova och analysera sitt ledarskap i klassrummet inom ramen för kursen *Ledarskap, utvecklingsarbete och konflikthantering*. Dessa kunskaper säkerställs genom muntliga och skriftliga analyser. Det ingår också fem veckors VFU i kursen *Vetenskapliga perspektiv* som ges under termin sju på avancerad nivå. Inom ramen för denna kurs förväntas studenterna "uppvisa didaktisk medvetenhet, självständigt genomföra och granska undervisning med fokus på måluppfyllelse för alla elever". Detta examineras på flera olika sätt: genom reflektion, diskussioner, skriftlig tentamen och en seminarieredovisning som föregås av en inlämning av ett paper.

Att denna didaktiska process omfattar ett inkluderande synsätt visas genom flera exempel. Föreläsningar om kön, etnicitet, klass och intersektionalitet knyts samman med seminarier och inlämningsuppgifter för att öka medvetenheten om centrala faktorer i en inkluderande undervisning.

Bedömggruppen uppfattar målet som uppfyllt och ser arbetet med att synliggöra sambandet mellan UVK och VFU som lovvärt. Under intervjuerna framgick också att lärosätets struktur för VFU-kurserna är ett led i detta arbete och i progressionstanken.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.*

I självvärderingen visas hur arbetet med mänskliga rättigheter och hållbar utveckling får genomslag i kursplaner och kursinnehåll, främst i kurserna *Specialpedagogiska perspektiv, Hållbar utveckling och intersektionalitet, Ledarskap, utvecklingsarbete och konflikthantering* och *Vetenskapliga perspektiv* samt i den inledande UVK-kursen inom lärarutbildningen och i VFU. Detta ser bedömggruppen som ett gott exempel på hur dessa perspektiv inte bara tas upp vid enstaka tillfällen utan genomsyrar hela utbildningen. Studenternas förmåga att göra bedömningar i det pedagogiska arbetet, i linje med detta, inleds redan under termin ett och fortsätter genom utbildningen. Inledningsvis handlar bedömningar om att välja relevanta vetenskapliga artiklar, och senare ska bedömningarna alltmer integreras i planeringen av undervisningen med stigande krav på att tydligt motivera och förankra didaktiska val som är förankrade i litteratur och forskning inom hållbarhetsområdet, och med krav på utvärdering.

Säkerställandet sker bland annat genom seminarieuppgifter, projekt, gestaltningar, workshoppar och muntliga och skriftliga examinationsuppgifter. Barnkonventionen och Salamancadeklarationen tas särskilt upp i den specialpedagogiska kursen. Men inga konkreta exempel ges på hur lärosätet arbetar med mänskliga rättigheter och hållbar utveckling inom de ämnesdidaktiska kurserna. Bedömggruppen anser att målet är uppfyllt på ett tillfredsställande sätt och att lärosätet visar ett stort engagemang inom området, även om det hade varit önskvärt med en tydligare koppling till ämnesdidaktik.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätets jämställdhetsarbete tar sig uttryck i lärosätets handlingsplan för jämställdhetsintegrering. I självvärderingen uttrycks behovet av utvecklingsarbete inom detta område, vilket tyder på en medvetenhet om att detta är frågor som man hela tiden måste arbeta aktivt med. Denna medvetenhet framträder också under intervjuerna med resonemang om att lärosätet i sig har en mycket stark övervikt av kvinnliga studenter och att det leder till rekryteringsbehov. Bedömggruppen bedömer att den strukturella jämställdhetstanken som tydligt finns vid hela lärosätet också gynnar lärarutbildningen.

Det finns vid lärosätet en stark medvetenhet och en genomtänkt struktur i UVK-kursernas sätt att arbeta med jämställdhetsperspektivet. Genus-, intersektionalitets- och jämställdhetsteori möter läroplan, skolpraktik och ämnesdidaktik i det upplägg som presenteras och i valet av metoder och examinationer, som enligt bedömggruppen ger intrycket av ett väl förankrat jämställdhetsperspektiv

som säkerställs på flera olika sätt. Precis som inom andra grundstenar i utbildningen handlar lärosätets jämställdhetsarbete inte bara om att genomsyra lärarutbildningen idémässigt. En väl genomtänkt kunskapsprogression inom området finns inbyggd i kursstrukturen, vilket visas i ökade krav på studenterna när det gäller analys och didaktiska val.

I det inledande arbetet sätts forskning om kön och jämställdhet i förhållande till läroplaner och lärandesituationer, vilket examineras genom en essäuppgift, och sedan fördjupas perspektiven och blir mer resonerande och kritiska. I seminariediskussioner övas det mer kritiska perspektivet med utgångspunkt i föreläsningar och litteratur, och längre fram i utbildningen gör studenterna egna sammanställningar om jämställdhet kopplat till undervisning med bas i teoretisk litteratur. Lärosätet anger att detta arbete förbereder studenterna för att anlägga ett kritiskt perspektiv när de granskar skolverksamhet. Bedömggruppen håller med om detta och kan sammanfattningsvis konstatera att jämställdhetsperspektivet är synnerligen beaktat, kommunicerat och förankrat i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätets beskrivning av det övergripande systematiska kvalitetsarbetet ger enligt bedömggruppen ett stabilt intryck. Det finns riktlinjer för löpande utvärderingar av kurser och program, och arbetet utförs kontinuerligt och regelbundet. I den uppföljande processen ingår ett beredningsarbete med reglerade krav på att förankra och kvalitetssäkra resurser. Ansvaret mellan kvalitetssäkring och utförande är separerat vid lärosätet. Denna ansvarsfördelning bygger på idén om kollegial granskning och denna utförs systematiskt under ansvar av lärosätets Forsknings- och utbildningsnämnd. Kursvärderingar vid lärosätet görs enligt en nyligen införd rutin på ett systematiskt sätt där de kursansvariga och studenterna får stöd och tydlighet i vad som ska utvärderas och på vilket sätt. Utvärderingarna mynnar ut i en kursrapport som ska användas i arbetet med att förbättra och vidareutveckla kurser. Denna arbetsprocess är reglerad och följer en etablerad arbetsgång där rapporterna ingår i det framåtsyftande kvalitetsarbetet. Processen är transparent, och resultat och material kommuniceras till studenterna enligt en kontrollfunktion. Bedömggruppen anser att det systematiska kvalitetsarbetet motsvarar formuleringarna i bedömningsgrunden.

Vid intervjuerna ställdes frågor om studenternas möjligheter att påverka sin egen utbildning, inte bara de efterföljandes, och det framkom att det finns en seminarieledare som fångar upp studenternas åsikter även om pågående kurser. Det korta avståndet mellan lärare och studenter lyftes också fram som en direkt möjlighet att både få och ge återkoppling. Bedömggruppen menar att lärosätet ger intryck av att ha ett gediget systematiskt uppföljningsarbete på både övergripande nivå och ner till den enskilda studentens behov. Man är lyhörda för problemen med avhoppade studenter, och underlagen visar att lärosätet hela tiden vill bli bättre inom området.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

I självvärderingen lyfter lärosätet fram ett pågående arbete med att tydliggöra vad som krävs för att klara kurserna inom utbildningen, som ett led i att kunna ge studenterna det stöd som behövs. Detta arbete har växt fram ur en åtgärdsplan med bakgrund i en pilotstudie utförd 2016. Utbildningen har

en ganska stor andel avhopp och lärosätet har vidtagit åtgärder som enligt bedömaregruppen är relevanta och viktiga. De ger studiestöd till studenterna såsom språkstöd och mentorer samt arbetar med olika workshoppar i exempelvis akademiskt skrivande och muntlig framställning. Det finns en närhet mellan lärare och studenter vid lärosätet som möjliggör både formella och informella samtal med studenter som signalerar att de inte kommer att fullfölja studierna. I aktuella fall uppmanas studenterna vid dessa samtal att ta kontakt med både studievägledare och programansvarig alternativt studierektor, för att diskutera de fortsatta studierna. Sammantaget är det enligt bedömaregruppen tydligt att lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid.

Bedömningsområde: Studentperspektiv**Studentperspektiv**

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studenterna har möjlighet till formell representation i programråd, utbildningsutskott och andra övergripande organ. Programrådet för lärarutbildningarna inrättades 2017 med syftet att stärka dialogen om utvecklingsbehov. Denna dialog förs under hela utvecklingsarbetsprocessen, även under pågående kurser. Arbetet har bland annat lett till att en ansvarig för alla UVK-kurser har tillsatts, för att förtydliga hur dessa kurser hör samman. Studenterna har alltså möjligheten att medverka, men det framgår inte av underlagen i vilken grad de faktiskt har representanter i beslutande organ. Dock framgår att de korta vägarna mellan lärare och studenter innebär en ständigt öppen kanal för meningsutbyte och mer informell påverkan. Denna möjlighet lyftes under intervjuerna fram som en styrka.

I självvärderingen framgår att huvuddelen av utvecklingsarbetet ligger på kursnivå och att kursvärderingarna är viktiga men att svarsfrekvensen är låg. Lärosätet påpekar att det är svårt att öka studenternas svarsfrekvens men ger inga konkreta förslag på åtgärder som syftar till detta. I stället försöker lärosätet på olika sätt ge studenter möjlighet till inflytande utöver de obligatoriska kursutvärderingarna, bland annat genom att hålla planeringsmöten tillsammans med studenterna inför kursstart med utgångspunkt i föregående årskurs utvärderingar. I både självvärderingen och intervjuerna framkommer också att ett utvecklingsarbete pågår inom detta område för att öka engagemanget ytterligare. Den röda tråden i det arbetet är att arbeta för att skapa förståelse för sambanden mellan examensmål, lärandemål och läraktiviteter, med avsikten att studenterna ska bli mer aktiva när det gäller att påverka arbetsformerna.

Bedömaregruppen menar att studenten får möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande men att det finns svagheter. I självvärderingen framgår att ett fortsatt och kontinuerligt arbete behövs för att ge studenterna en mer framträdande roll i utvecklingsarbetet, vilket bedömaregruppen instämmer i.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan**Arbetsliv och samverkan**

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Lärosätets självvärdering visar att det finns ett väl utvecklat samarbete med det omgivande samhället, vad gäller både VFU, bibliotek och kontakter utomlands. Inom VFU-områden finns ett nätverk av kontakter med regionens kommuner som säkerställer studenternas praktikplatser, men som också innebär en rad andra samarbeten såsom handledarutbildningar, kompetensutvecklingsdagar och ett övergripande arbete med Borås stad för en utvecklad och likvärdig VFU. Det finns även ett mentorssystem med verksamma lärare där studenterna får möjlighet att diskutera professionsrelaterade frågor och knyta kontakter. Lärosätet har även ett rikt kontaktnät utomlands, vilket möjliggör att studenterna kan göra praktik utanför Sveriges gränser. Detta ser bedömargruppen som ett positivt exempel på flera nivåer och som mycket utvecklande för studenterna.

Kontakter med samhället utanför skolsamhället, såsom museer och bibliotek, lyfts även fram av lärosätet, liksom ett särskilt inrättat samarbete med syftet att överbrygga avstånden mellan utbildning och arbetsliv. Bedömargruppen anser att kontakten med det omgivande samhället är god och har en potential att gynna lärarstudenternas utveckling.

När det gäller att förbereda studenterna för ett föränderligt arbetsliv menar lärosätet att de ovan nämnda kontakterna, och möjligheterna de ger, innebär att studenterna får goda förutsättningar att möta förändringar i arbetslivet. Bedömargruppen håller med om detta men konstaterar att ingenting nämns om exempelvis digitaliseringsaspekten eller det mångkulturella Sverige i detta sammanhang. Det finns därmed utrymme för utveckling, men bedömargruppen anser att bedömningsgrunden är uppfylld på ett tillfredsställande sätt.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Personalens professionsrelaterade och vetenskapliga kompetens står i proportion till utbildningens volym. Lärosätet arbetar även aktivt med högskolepedagogisk fortbildning. Det finns vissa problem med att rekrytera lärare till lärarutbildningen, vilket bland annat beror på att det vid lärosätet saknas forskarutbildning inom det utbildningsvetenskapliga området. Det finns dock långt gångna planer på att starta en forskarskola i pedagogik för att säkra kompetensförsörjningen och stärka den egna forskarmiljön.

Merparten av de undervisande lärarna är aktiva inom olika utbildningsvetenskapliga forskningsprojekt och samarbeten. Lärosätet jobbar också aktivt med att synliggöra det vetenskapliga perspektivet och vetenskapliga förhållningssättet i lärarutbildningen. Studenterna får

därmed rika möjligheter att se och själva utveckla sin förmåga att förhålla sig till sambandet mellan forskning och utbildning.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Det finns en vetenskaplig progression genom lärarutbildningen för att stödja studenternas utveckling av kunskap om vetenskapsteori, kvalitativa och kvantitativa metoder, forskningsetik och relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt dessa faktors betydelse för en lärares yrkesutövning.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Arbetet genomförs i en process av kunskapsprogression. Lärosätet har en tydlig ambition om att successivt utveckla studenternas förmåga att göra egna analyser av de ovanstående sambanden och redogöra för deras betydelse i praktiken.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls. Lärosätets sammanlänkning mellan högskoleförlagda kurser och verksamhetsförlagda kurser stärker kopplingen dem emellan och därigenom mellan didaktisk teori och tillämpad praktik. Lärosätet har inlett ett arbete för att omarbete lärandemålen eftersom de uppfattas som otydliga. Bedömggruppen ser positivt på detta arbete då formuleringarna behöver konkretiseras.

Målet om att utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. UVK och VFU integreras och det finns en tydlig idé om progressionen som genomsyrar kursstrukturen, och studenternas förmåga säkerställs med olika examinationer. Den didaktiska processen omfattar exempelvis föreläsningar om kön, etnicitet, klass och intersektionalitet, vilka knyts samman med seminarier och inlämningsuppgifter för att öka medvetenheten om centrala faktorer i en inkluderande undervisning.

Målet om bedömningar utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling uppfylls. Lärosätet arbetar aktivt med att mänskliga rättigheter och hållbar utveckling får genomslag i kursplaner och kursinnehåll.

Det finns vid lärosätet en stark medvetenhet och en genomtänkt struktur i UVK-kursernas sätt att arbeta med jämställdhetsperspektivet. En väl genomtänkt kunskapsprogression inom området finns inbyggd i kursstrukturen, vilket visas i ökade krav på studenterna när det gäller analys och didaktiska val. Bedömggruppen kan sammanfattningsvis konstatera att jämställdhetsperspektivet är synnerligen beaktat, kommunicerat och förankrat i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Bedömggruppen anser att det systematiska kvalitetsarbetet motsvarar formuleringarna i bedömningsgrunden. Det finns riktlinjer för löpande utvärderingar av kurser och program, och detta arbete utförs kontinuerligt och regelbundet. I den uppföljande processen ingår ett beredningsarbete med reglerade krav på att förankra och kvalitetssäkra resurser. Det är också tydligt att lärosätet verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid.

Studenter inom utbildningen får möjlighet att påverka och ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande. Utöver möjlighet till deltagande i formella organ finns ett utvecklat informellt studentinflytande. De obligatoriska kursvärderingarna har låg svarsfrekvens, och i

stället för att försöka öka svarsfrekvensen arbetar lärosätet med andra alternativ, bland annat genom att hålla möten inför kursstart med utgångspunkt i föregående årskurs utvärderingar. Ett utvecklingsarbete pågår för att öka engagemanget ytterligare.

Lärosätet har ett väl utvecklat samarbete med det omgivande samhället, vad gäller både VFU, bibliotek och kontakter utomlands. Ett mentorssystem finns vid lärosätet liksom ett rikt kontaktnät med skolor utomlands. Dessutom har lärosätet ett särskilt inrättat samarbete med syftet att överbrygga avstånden mellan utbildning och arbetsliv.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är inte adekvat och står inte i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Vid lärosätets svenskläraryt utbildning står tolv lärare för undervisningen varav åtta av dem har 5 procent eller mindre av sin tjänst inom utbildningen. Den vetenskapliga kompetensen är på en allmän didaktisk nivå god, med sju disputerade forskare. Det samlade underlaget visar dock att det finns brister i den ämnesdidaktiska forskningskompetensen, framförallt inom språkvetenskap och språkdidaktik. Ingen disputerad språkvetare finns i den aktuella lärartabellen och endast en lärare är disputerad inom litteraturvetenskapens område. Utöver detta finns en person som är disputerad inom svenskämnet didaktik men vars forskning främst är utbildningssociologiskt inriktad. Bedömargruppen anser därför att den vetenskapliga kompetensen inom svenskämnesdidaktiken inte är tillfredställande på kort sikt.

Lärosätet är medvetna om ovan nämnda problem och har vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med dem. Den viktigaste åtgärden som vidtagits är anställandet av en docent i språkvetenskap med syftet att stärka upp svenskämnet. Lärosätet redogör dessutom för ett etablerat samarbete med bibliotekshögskolan som i viss mån täcker upp de tomrum som finns i den svenskämnesdidaktiska personalstyrkan. Under intervjuerna framgick också att lärosätet använder extern kompetens när den egna personalen inte räcker till, bland annat vid handledning eller särskilda moment i utbildningen. Även om bedömargruppen menar att det bidrar till att stärka kompetensen på kort sikt så blir den svenskämnesdidaktiska kompetensen fortfarande för sårbar. En viktig insats för den strategiska långsiktiga kompetensförsörjningen är ett planerat samarbete med Högskolan Dalarna. Under intervjuerna framkom att detta samarbete är framflyttat, men bedömargruppen ser det som sannolikt att det startar under de närmaste åren. Det finns också långt gångna planer på att anställa doktorander i samarbete med kommunen och andra lärosäten, för att säkra lärosätets personalbehov på sikt. Om dessa planer genomförs ser bedömargruppen det som sannolikt att den svenskämnesdidaktiska kompetensen är tillräcklig på lång sikt.

Såväl den professionsrelaterade som den pedagogiska kompetensen bland personalen är tillfredställande enligt bedömargruppen. Merparten av lärarna har egen lärarbakgrund, och man har även omfattande kontakter och ett systematiskt kvalitetsarbete med det omgivande skolsamhällets

verksamma lärare. Detta stärker den professionsrelaterade kompetensen. Lärosätet arbetar även aktivt med högskolepedagogisk kompetensutbildning och med systematisk kvalitetsuppföljning inom området, bland annat genom workshoppar, seminarier, högskolepedagogisk konsultation och särskilda utvecklingssamtal som rör personalens kompetensutvecklingsbehov. Dessa samtal följs systematiskt upp och leder till riktade utvecklingsinsatser.

Bedömggruppen anser alltså att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga kompetens inte är adekvat och inte tillräcklig i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort sikt. I dagsläget är att antalet disputerad personal med svenskämnesdidaktisk kompetens i minsta laget. Bedömggruppen anser dock att det är sannolikt att kompetensen kommer att finnas på lång sikt och rekommenderar lärosätet att fullfölja och utveckla det arbete som pågår när det gäller personalförsörjning. Den professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen är adekvat och står i proportion till utbildningen på både kort och lång sikt.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen det utbildningsvetenskapliga forskningsarbete som pågår inom sektionen för pedagogisk utbildning och forskning och inom sektionen för biblioteks- och informationsvetenskap. När det gäller den ämnesspecifika miljön hänvisar lärosätet till de större projekt som drivs vid lärosätet, och man redovisar alltså ingen ämnesdidaktisk forskning som står på egna ben. Lärosätet planerar dock att skapa en forskningsmiljö för ämnesdidaktik, bland annat genom att inrätta en magisterutbildning i litteraturpedagogik och samarbeta med Högskolan Dalarna. Lärosätet anger även i självvärderingen att en professor i pedagogiskt arbete med inriktning mot litteraturpedagogik ska rekryteras, och en docent inom språkområdet har nyligen rekryterats. Under intervjuerna framhöll lärosätet att de tilltänkta doktoranderna är en viktig pusselbit inför framtiden. Lärosätet förtydligade också att det pågår forskning inom både den litteraturdidaktiska och den språkvetenskapliga didaktiken, bland annat i form av ett större läsforskningsprojekt och ett språkvetenskapligt samarbete med Göteborgs universitet. Forskningen kommer studenterna till del vid föreläsningar och seminarier. Därmed gör bedömggruppen bedömningen att det finns viss svenskämnesdidaktisk forskning vid lärosätet som studenterna får ta del av, men att den ämnesspecifika miljön inte är tillräcklig i nuläget. Lärosätet arbetar med att stärka forskningsmiljön för ämnesdidaktik och bedömggruppen ser positivt på de planerade åtgärderna.

Lärosätet lyfter fram sitt nära samarbete med det omgivande samhället och den nära kontakten mellan de som undervisar inom olika ämnen som en styrka när det gäller den professionsinriktade miljön. Man menar nämligen att förmågan att systematiskt visa på de nödvändiga sambanden mellan teori och praktik är ett viktigt led i professionsinriktningen. Bedömggruppen instämmer, även om det hade varit bra med fler exempel på professionsinriktning. Lärosätet visar dock att merparten av de undervisande lärarna har lärarbakgrund, vilket enligt bedömggruppen bidrar till professionsanknytningen.

Sammanvägt bedömer bedömggruppen att lärosätet erbjuder en professionsinriktad miljö, men att den vetenskapliga miljön brister när det gäller svenskämnesdidaktisk forskning. Bedömggruppen

rekommenderar lärosätet att intensifiera och fullfölja de tänka utvecklingsplanerna för att stärka forskningsmiljön.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Bedömggruppen anser att utbildningens kursstruktur, där ämneskunskaper, ämnesdidaktik och metodik samverkar, är väl genomarbetad och välfungerande. Det finns en klart formulerad progressionstanke i kursstrukturen och lärosätet arbetar tydligt med att utveckla studenternas ämnesdjup och bredd samt deras analytiska förmåga och akademiska och yrkesrelaterade självständighet genom hela utbildningen – inte minst i det aktiva sammanlänkandet av vetenskapliga perspektiv och den praktiska yrkesutövningen. Lärosätet redogör för varierade examinationsformer där studenternas kunskaper säkerställs genom seminariedeltagande, diskussions- och taluppgifter, skriftliga analysuppgifter, salstentor och de självständiga arbetena. Examinationsformerna blir enligt progressionstanken allt mer avancerade ju längre i utbildningen studenterna kommer, och de förväntas att mer självständigt kunna söka, använda, analysera och kritiskt granska aktuell forskning. De självständiga arbeten som bedömggruppen tagit del av uppnår målet till övervägande del, vilket bekräftar denna bild.

Även om kursstrukturen är genomtänkt och stödjer progression finns det klara brister. Huvudsakligen att vissa centrala moment helt saknas, bland annat språkhistoria och grannspråk. Problemet bekräftades också under intervjuerna. Bedömggruppen anser att det rimmar illa med lärosätets ambition, och med den aktuella bedömningsgrunden, att utveckla studenterna när det gäller både ämnesdjup och bredd. Bedömggruppen menar därför att lärosätet behöver utveckla kurserna, se över innehållet och åtgärda dessa brister. Det arbetet utformas förslagsvis i samspel med docenten i språkvetenskap som nyligen rekryterats. Med utelämnade moment i kurserna kan studenterna givetvis inte heller få insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete. Att utbildningen inte uppfyller målet beror alltså på att vissa centrala moment saknas som gör att varken studenternas ämnesdjup eller bredd säkerställs, trots att utbildningen har en väl genomtänkt kursstruktur. Här framträder den personalmässiga brist som tidigare påtalats.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Av självvärderingen framgår det att lärosätet arbetar aktivt för att studenterna ska utveckla och visa fördjupad kunskap om kvalitativa och kvantitativa metoder, i nära samspel med de vetenskapsteoretiska moment som ingår i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK). Lärosätet redovisar ämnesdidaktiskt anknutna exempel såsom observationsuppgifter, vilka ska genomföras med stöd i didaktisk forskning, och kritisk granskning av vetenskapliga artiklar. Bedömggruppen ser

kopplingen till det vetenskapliga området i dessa uppgifter och anser att det sammanvägda underlaget är tillfredställande i det avseendet. När det gäller forskningsmetoder lyfter lärosätet fram de självständiga arbetena för att tydliggöra hur man arbetar med att säkerställa kunskaperna, samt hur man kontinuerligt strävar efter att höja kvaliteten i studenternas vetenskapliga skrivande och förhållningssätt. Lärosätet har bland annat styrt det första självständiga arbetet mot det kvantitativa metodområdet för att garantera att studenterna inte enbart beaktar och tillämpar kvalitativa forskningsmetoder, något som tidigare varit vanligt. Det finns en medvetenhet om behovet av att stärka handledningen inom kvantitativa forskningsmetoder, vilket vittnar om ytterligare ambitioner inom området som bedömagruppen vill uppmuntra. Bedömagruppen ser arbetet som aktivt och medvetet med en tydlig strävan mot att säkerställa kunskaper inom både kvalitativa och kvantitativa metoder.

Samtidigt visar självvärderingen att det finns vissa begränsningar i vilka ämnen studenterna kan skriva om i de självständiga arbetena. Under intervjuerna förtydligade dock lärosätet att studenterna i själva verket kan välja ämnen också bortom den handledande personalens närmaste kompetensområden. I vissa fall tar lärosätet in extern kompetens, och i andra fall får personalen utvidga sitt eget fält och bli vad de själva kallar för generalister. Man kan också använda resurser som finns inom lärosätet men inom andra utbildningar. Lärosätet känner till utvecklingsbehoven, och bedömagruppen anser att detta är ett adekvat sätt att lösa eventuella problem med handledningskompetensen. Av de självständiga arbeten som bedömagruppen tagit del av är det drygt två tredjedelar som uppnår målet. Bedömagruppens rekommendation är därmed att fortsätta utveckla handledarkompetensen och bredda det ämnesanknutna teori- och metodfältet ytterligare.

Det huvudsakliga arbetet med relationen mellan beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund sker i nära samspel med de vetenskapsteoretiska moment som ingår i UVK. Lärosätet ger ett exempel där studenterna ska analysera praktisk yrkesutövning med stöd i vetenskapliga artiklar, som kan väljas ur både den kvantitativa forskningstraditionen och den kvalitativa. Uppgiften examineras i seminarieform. Under ämneskurserna tar studenterna del av och diskuterar forskningsresultat samt relaterar dessa till sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) med både muntliga och skriftliga examinationer. De filmar även den egna undervisningen och relaterar den till forskningslitteratur. Det finns därmed flera exempel på att lärosätet kopplar relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet till dess betydelse för yrkesutövningen, något som bedömagruppen ser positivt på.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

Lärosätets bärande idé är att länka samman UVK, VFU och det ämnesdidaktiska området. Bedömagruppen anser att den hållningen främjar studentens förmåga att kritiskt och självständigt förhålla sig till relationen mellan egna och andras erfarenheter och forskningsresultat. I ämneskurserna får studenterna ta del av och diskutera forskningsresultat samt relatera dessa till sin VFU, sina lektionsplaneringar och sin reflektion efter undervisning, och på så sätt utvecklas en systematisk, kritisk och självständig förmåga att tillvarata egna och andras erfarenheter av

undervisning. Mer konkret gör studenterna bland annat observationsuppgifter med etnografisk metod, och med utgångspunkt i vetenskapliga artiklar gör de en analys som redovisas med en muntlig presentation och genom en skriftlig rapport. Studenterna analyserar också sin egen undervisning med hjälp av videoinspelningar och relaterar den till forskningslitteratur. För att möjliggöra och säkerställa det aktuella målet används också läromedelsanalyser och intervjustudier. Lärosätet redogör även för uppgifter inom VFU-kurserna där studenterna diskuterar forskningsresultat med verksamma lärare. Bedömggruppen menar att lärosätet genom den här typen av examinationsuppgifter har arbetat fram en modell för att säkerställa studenternas kunskaper inom det komplexa samspelet mellan erfarenhet och forskning.

Studenternas egna bidrag till kunskapsutvecklingen inom ämne och ämnesdidaktik består i första hand av de självständiga arbetena. Det är dock en dryg tredjedel av arbetena som inte uppfyller målet, exempelvis för att ämnesdidaktiskt relevanta frågeställningar saknas eller för att det finns brister i hur studenten tolkat resultaten och deras relevans för verksamheten. Bedömggruppen menar dock att även ett aktivt deltagande i den systematiska process som beskrivits ovan innebär bidrag till den didaktiska diskussionen och därmed utvecklingen. Under intervjuerna kom det fram att detta kunskapsutvecklande även gäller de ämnesanknutna teori- och metodaspekter som hör till ämnet litteraturvetenskap och ämnet svenska språket. Lärosätet tog bland annat upp den kvantitativa traditionen inom språksidan, liksom läsforskningstraditionen och den kvalitativt hermeneutiska traditionen inom litteraturvetenskapen. Utifrån det samlade underlaget gör bedömggruppen bedömningen att lärosätet jobbar aktivt med att möjliggöra och säkerställa att studenterna uppfyller målets alla delar, men att man behöver se till att målet säkerställs även i det självständiga arbetet.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande men säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Bedömggruppen anser att lärosätet ger studenterna goda förutsättningar för att uppnå delar av målet, genom utbildningens utformning och genomförande samt genom examinationer av olika slag, inklusive seminarieformen. Man ger tydliga exempel i underlaget på hur det didaktiska perspektivet genomgående finns med i ämnesstudierna, och lärosätet belyser och problematiserar samspelet mellan ämneskunskaper och didaktik i ett metaperspektiv. Lärosätet arbetar med att koppla samman VFU-kurser, UVK och ämnesteoretiska och ämnesdidaktiska kurser på ett sätt som ligger i linje med det aktuella målet, och inom de olika kurserna examineras studenterna genom högläsningssuppgifter, diskussioner, analyser, salstentamina, workshoppar, skriftliga reflektionsuppgifter och systematiska VFU-besök med efterföljande samtal. VFU-kurserna examineras alltså inte enbart genom handledarens omdöme och intrycken från den som genomfört skolbesöken, utan man säkerställer även studenternas förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik när det gäller litteraturredidaktik. Inom det litteraturredidaktiska området har också de teoretiska högskoleförlagda kurserna tydlig förankring i VFU-kurserna, eftersom litteraturkurser dels innebär egen ämnesfördjupning hos studenterna, dels syftar framåt mot VFU-periodernas undervisning. Detta arbetssätt ger den viktiga kopplingen mellan teori och praktik, samtidigt som studenterna får nödvändig ämnesdidaktisk förberedelse inför VFU.

Lärosätet ger alltså välgrundade exempel, men främst från det litteraturdidaktiska området. Motsvarande exempel från det språkdidaktiska området saknas i stort sett. Utbildningen visar en tydlig slagsida åt det litteraturdidaktik och brister när det gäller språkdidaktik. Lärosätet rekommenderas att ytterligare stärka studenternas möjligheter få omsätta och utvärdera teoretiska kunskaper i språkdidaktik. Bedömggruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men att den inte säkerställs när det gäller språkdidaktiken.

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

För att studenter ska nå målet integrerar lärosätet VFU-kurserna i teoretiska kurser. Enligt bedömggruppen är kursstrukturen och samspelet mellan kurserna genomtänkt och fungerande. Lärosätets följer systematiskt upp fältdagar och VFU-perioder, tillsammans med löpande VFU-uppgifter och examinationer, såsom videopaper, salstentamina, reflektionsuppgifter, diskussioner och skriftliga analysuppgifter som är baserade på observationer och muntliga presentationer. Syftet är att möjliggöra för och säkerställa studenternas förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisningen och den pedagogiska verksamheten i övrigt, i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling. Studenterna skriver inte bara didaktiska planeringar under eller i direkt anslutning till VFU-perioderna, utan de gör detta, tillsammans och enskilt, genom hela utbildningen – inklusive den högskoleförlagda delen av utbildningen. Planeringarna diskuteras som ett led i förberedelserna inför VFU, men också i examinerande seminarier vid lärosätet. Bedömggruppen menar att VFU-strukturen visar att det finns en progressionstanke som syftar till att utveckla studentens självständiga förmåga att analysera sin egen och andras undervisning, men delar lärosätets åsikt att den med fördel kan förtydligas ytterligare.

I självvärderingen framgår flera exempel på lärandemål för det inkluderande perspektivet, såsom "i samråd med VFU-lärare och med stöd i svenskdidaktisk forskning samt utifrån relevanta styrdokument för ämnet svenska, formulera mål, planera, leda, genomföra och dokumentera undervisning med fokus på måluppfyllelse för alla elever i åk 7–9", "utifrån observationer och bedömningar av elevers utveckling och lärande, med stöd i ämnesdidaktisk forskning och utifrån relevanta styrdokument, uppvisa didaktisk medvetenhet om och självständigt planera mål, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera undervisning med fokus på måluppfyllelse för alla elever i åk 7–9" och "visa förmåga att med utgångspunkt i ett inkluderande synsätt på den pedagogiska verksamheten, arbeta så att alla barn ges möjlighet till full delaktighet och gemensamt ansvarstagande". Bedömggruppen kan konstatera att det finns en progressionstanke i dessa lärandemål. Det sistnämnda målet är hämtat från kursen *Specialpedagogiska perspektiv* som finns inom UVK, men målet aktualiseras även i svenskkurserna och deras VFU-mål. Även här finns enbart exempel från litteraturdidaktikens område och inte från det språkdidaktiska, vilket bedömggruppen ser som en ytterligare indikation på att lärosätet behöver stärka språkdidaktiken.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Hela verksamheten genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv, och självvärderingen innehåller en utförlig genomgång av hur det arbetet görs på en allmändidaktisk nivå. Lärosätet redogör för en handlingsplan för jämlikhet som sjösattes i maj 2017. Den anger att man ska integrera jämställdhetsperspektivet i den ordinarie verksamhetsplaneringen. Under intervjuerna diskuterades också studentrekrytering och fortbildning av personal, och det framkom att lärosätet systematiskt fortbildar personal och arbetar övergripande för att problematisera och luckra upp den könsstereotypa könsstrukturen.

Beträffande jämställdhetsperspektivets integrering i den ämnesdidaktiska delen av utbildningen anser bedömargruppen att självvärderingen innehåller flera goda exempel från litteraturdelen av ämnet och från litteraturredidaktikens område. I flera av litteraturkurserna ska studenterna inkludera köns- och genusproblematik i uppgifter som går ut på att läsa, analysera och på ett utökat sätt förstå litteraturen och samhället. Jämställdhetsperspektivet finns också i de kursmoment som behandlar exempelvis pojk- och flickböcker, ungdomsböcker och läsarens roll i en genusskapande process. Ett kanonkritiskt perspektiv behandlas, med bland annat frågan om för vem och för vilket samhälle litteraturhistorien formas. Ett exempel är kursmålet "definiera begreppen kanon, klassiker och kulturarv samt problematisera deras roll i dagens svenska skola utifrån såväl ett inkluderande perspektiv som ett hållbarhetsperspektiv".

Lärosätet har kontinuerliga diskussioner under hela utbildningen, i synnerhet inom UVK, om studenternas förmåga att beakta, kommunicera och förankra jämställdhetsperspektivet i den pedagogiska verksamheten. Lärosätet nämner i självvärderingen och under intervjuerna att arbetet kan bli tydligare inom den ämnesdidaktiska delen. Bedömargruppen konstaterar, och undrar över, att självvärderingen helt saknar exempel från språkkurserna i utbildningen, där det exempelvis inom det språksociologiska arbetsområdet kan vara mycket belysande att studera jämställdhetsperspektiv. Inte heller intervjuerna gav uttömmande svar på detta, utan lärosätet beskrev där vad man *skulle kunna* göra. Bedömargruppen menar att jämställdhetstematik är ett centralt område inom språkvetenskap och –didaktik. Lärosätet rekommenderas därför att i även språkkurserna mer uttalat lyfter in detta perspektiv i undervisningen.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Lärosätet har generella riktlinjer för uppföljning, utveckling och återkoppling, framför allt kursvärderingar, kursrapporter och revidering av kursplaner. Man gör regelbundna uppföljningar, återkopplar resultatet till relevanta intressenter och vidtar kontinuerligt uppföljande åtgärder. Inom lärarutbildningen finns fastställda rutiner för hur processen går till, hur kursrapporter skrivs och hur den informationen delas till studenterna. Denna arbetsprocess ligger också till grund för hur kurserna utformas nästa gång de ges samt fungerar som underlag för utvecklingsarbete på programnivå. Lärosätet har en särskild rutin för programutvärdering och det finns också ett programråd för lärarutbildningen som kontinuerligt arbetar med att utveckla utbildningen. Bedömargruppen anser att lärosätets organisation för uppföljning och utvecklingsarbete är tillfredsställande.

Under intervjuerna framkom att de informella kanalerna – som också lärosätet nämner i självvärderingen – fungerar som en öppen länk mellan lärare och studenter. Denna närhet tas också

upp i självvärderingen som en stor tillgång när det gäller att kartlägga och ge studenter stöd. Bedömgargruppen noterar emellertid att underlaget inte innehåller några direkta exempel på uppföljning, åtgärder och stöd inom just svenskläroarutbildningen. Detta skulle därmed kunna vara ett utvecklingsområde för lärosätet att arbeta vidare med.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

I underlaget framgår att lärosätet har ett relativt stort antal studieavbrott. Man är dock medvetna om problemet och försöker möta studenternas behov med särskilda insatser såsom extra hjälp med vetenskapligt skrivande och mentorskap. Vid intervjuerna nämndes även andra former av uppföljning och stöd som kan erbjudas studenterna av studievägledare, programansvarig och studierektor. Det handlar då mer om studentens val av studieprogram och medvetandegörande av de krav som ställs på studenterna, snarare än rent studietekniskt stöd.

Lärosätet arbetar enligt bedömgargruppen aktivt med att förebygga avhopp från utbildningen. Några ytterligare åtgärder är att införa tillträdeskrav till vissa terminer för att tydliggöra vilka krav som ställs på studenterna, och strävan att i kurserna bli ännu tydligare med vad som krävs för att bli godkänd.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Vid lärosätet finns en utvecklad systematik för att utvärdera kursernas utformning och ge studenterna inflytande, bland annat när det gäller schemaläggning, studiegrupper och arbetsformer, enligt bedömgargruppen. Kurserna har också en mittutvärdering där studenterna kan uttala sig även om pågående kurser. Vid lärosätet är man medvetna om betydelsen av att vara fortsatt aktiv inom detta område. Vidare resonerar man kring att små studentgrupper kan vara både en fördel och en nackdel för studentinflytandet, vilket enligt bedömgargruppen tyder på en nyanserad medvetenhet om studentinflytandets villkor och förutsättningar.

Lärosätet redovisar vilka formella vägar till påverkan som finns för studenterna via programråd och utbildningsutskott. Studenterna kan alltså ingå i beslutande organ, även om bedömgargruppen uppfattar att studentaktiviteten är relativt låg. Därmed har lärosätet ett utvecklingsarbete att göra. I intervjuerna uttrycker lärosätet att de informella vägarna används mest, det vill säga den direkta och dagliga kontakt som finns mellan studenter, undervisande personal och programledning. Det är också de kontaktvägarna som enligt parterna fungerar bäst.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.*

Bedömgargruppen anser att lärosätet i självvärderingen beskriver ett väl utvecklat samarbete med det omgivande samhället till exempel vad gäller VFU, bibliotek och internationella kontakter. Det finns ett

regionalt mentorssystem med överbyggande funktion, liksom ett rikt kontaktnät med skolor utomlands. Lärosätet har ett särskilt inrättat samarbete med Borås stad, i syfte att överbygga avstånden mellan utbildning och arbetsliv. Bedömaregruppen ser detta som ett gott exempel på hur samverkan med det omgivande samhället kan utformas inom svensk lärutbildning.

Dessa olika samarbeten är ett led i lärosätets uttalade professionsanknytning, och bedömaregruppen menar att de förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv, inte minst genom de återkommande kopplingarna mellan teori och praktik som är grundtanken i VFU-strukturen. Utbildningen är användbar genom den täta kontakten med VFU-handledare och med professionsföreträdare, bland annat genom mentorskapssystemet där verksamma lärare fungerar som samtalsledare i seminariegrupper. VFU-samarbetet med Borås stad har intensifieras för att höja kvaliteten och likvärdigheten, något som bedömaregruppen ser som positivt och utvecklande för studenterna. Lärosätet har även internationella kontakter i sju länder, vilket ger möjlighet till utlandspraktik.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Bedömaregruppen anser att antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga kompetens inte är adekvat och inte tillräcklig i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort sikt. I dagsläget är antalet disputerad personal med svenskämnesdidaktisk kompetens i minsta laget. Bedömaregruppen anser dock att det är sannolikt att kompetensen kommer att finnas på lång sikt och rekommenderar lärosätet att fullfölja och utveckla det arbete som pågår när det gäller personalförsörjning. Den professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen adekvat och står i proportion till utbildningen på både kort och lång sikt.

Sammanvägt bedömer bedömaregruppen att lärosätet erbjuder en professionsinriktad miljö, men att den vetenskapliga miljön brister när det gäller svenskämnesdidaktisk forskning. Bedömaregruppen rekommenderar lärosätet att intensifiera och fullfölja de tänka utvecklingsplanerna för att stärka forskningsmiljön.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Det finns centrala områden i svenskämnet språkvetenskapliga del som inte tas upp i utbildningen, bland annat språkhistoria och grannspråk. Lärosätet säkerställer därför inte att studenterna kan utveckla både ämnesdjup och bredd.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls. Lärosätet arbetar aktivt med att ge studenterna möjlighet att utveckla och visa kunskap om kvalitativa och kvantitativa metoder, i nära samspel med de vetenskapsteoretiska moment som ingår i UVK. Det sistnämnda gäller även för det huvudsakliga arbetet med relationen mellan beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Lärosätet är medvetna om behovet av att stärka handledningen inom kvantitativa forskningsmetoder, vilket också visar att

lärosätet har ytterligare ambitioner inom området. Bedömargruppens rekommendation är att fortsätta utveckla handledarkompetensen och bredda det ämnesanknutna teori- och metodfältet ytterligare.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls. Bedömargruppen gör bedömningen att lärosätet jobbar aktivt med målet genom att länka samman UVK, VFU och ämnesdidaktik i olika lärprocesser, och genom att använda många olika examinationsuppgifter. Lärosätet har därmed arbetat fram en modell för att säkerställa studenternas kunskaper inom det komplexa samspelet mellan erfarenhet och forskning.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls delvis. Det förekommer i utvärderingsmaterialet ett flertal exempel som visar att det didaktiska perspektivet genomgående finns med i ämnesstudierna vad gäller litteraturvetenskap – litteraturredaktik, och att samspelet mellan ämneskunskaper och didaktik där belyses och problematiseras i ett metaperspektiv. Kopplingen mellan VFU-kurser, UVK och ämnesdidaktiska kurser är också mycket medveten. Genom utbildningens utformning och genomförande samt varierade examinationsformer, inklusive seminarieformen, får studenterna goda förutsättningar för att uppnå måluppfyllelse när det gäller litteraturredaktik. Utbildningen visar en tydlig slagsida åt det litteraturredaktik och brister när det gäller språkdidaktik. Lärosätet rekommenderas att ytterligare stärka studenternas möjligheter få omsätta och utvärdera teoretiska kunskaper i språkdidaktik. Bedömargruppen anser sammantaget att utbildningen i sin helhet möjliggör måluppfyllelse men att den inte säkerställs när det gäller språkdidaktiken.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls. Kursstrukturen framstår i stort som genomtänkt och fungerande, liksom samspelet mellan teori och praktik där VFU-verksamheten integreras i och interagerar med teoretiska kurser. Det framgår samtidigt att man på lärosätet är medvetna om behoven av ett fortsatt utvecklingsarbete. I underlaget finns flera exempel på lokalt formulerade kursmål som ligger i linje med uppfyllelsen av målet liksom en rad övningar och examinationsuppgifter i samma spår. Det ger därmed ett gediget intryck, enligt bedömargruppen.

Lärosätet ger flera goda exempel på jämställdhetsperspektivet från litteraturredelen av ämnet och från litteraturredaktikens område. I flera av litteraturkurserna ska studenterna inkludera kön- och genusproblematisering i uppgifter som går ut på att läsa, analysera och på ett utökat sätt förstå litteraturen och samhället, och jämställdhetsperspektivet ingår även i moment som tar upp pojkböcker, ungdomsböcker och läsarens roll i en genusskapande process. Bedömargruppen menar att jämställdhetstematik är ett centralt område inom språkvetenskap och –didaktik. Lärosätet rekommenderas därför att även i språkkurserna mer uttalat lyfter in detta perspektiv i undervisningen.

Vid lärosätet finns generella riktlinjer för uppföljning, utveckling och återkoppling, framför allt kursvärderingar, kursrapporter och revidering av kursplaner. Man följer regelbundet upp utbildningen och återkopplar resultatet till relevanta intressenter, samt sätter kontinuerligt in uppföljande åtgärder. Lärosätet arbetar också enligt bedömargruppen aktivt med att förebygga avhopp från utbildningen.

Vid lärosätet finns en utvecklad systematik för att utvärdera kursernas utformning och för studenternas inflytande över dem, bland annat när det gäller schemaläggning, studiegrupper och

arbetsformer, enligt bedömaregruppen. Studenterna har möjligheter att ingå i beslutande organ, även om aktivitetsgraden verkar vara relativt låg. Därmed har lärosätet ett utvecklingsarbete att göra. De informella kontaktvägarna mellan studenter och lärare används mest, och de upplevs också fungera bäst av båda parterna. Man är vidare medvetna om att små studentgrupper kan vara både en fördel och en nackdel för studentinflytandet.

Lärosätet visar ett väl utvecklat samarbete med det omgivande samhället, när det gäller VFU, bibliotek och internationella kontakter. Det finns ett regionalt mentorssystem med överbyggande funktion, liksom ett rikt kontaktnät med skolor utomlands. Dessutom har lärosätet ett särskilt inrättat samarbete som syftar till att överbygga avstånden mellan utbildning och arbetsliv.

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: [Högskolan i Borås]

Yrkesexamen: [Ämneslärarexamen med inriktning i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska]

Bilaga: [Utbildningsvetenskaplig kärna]

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till emma.wimmerstedt@uka.se. Ange **411-00375-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	2	4	Den utbildning i litteraturpedagogik som nämns är inte en masterutbildning utan en magisterutbildning som startar vt-20.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
6	2	4	Att neuropsykiatiska funktionsnedsättningar inte berörs i utbildninge stämmer inte. Eftersom detta inte efterfrågades specifikt i självvärderingen, kom inte mål och examinationsuppgifter som explicit berör NPF med i denna, vilket givetvis var olyckligt. Vi är medvetna om att detta kan betraktas som ny information, men vill ändå nämna det.

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
6	4	3-5	”Inga konkreta exempel ges på hur lärosätet arbetar med mänskliga rättigheter och hållbar utveckling inom de ämnesdidaktiska kurserna”. På sidan 16 i självvärderingen för svenskämnet ges exempel på kursplanemål som lyfter hållbar

			utveckling och därigenom även mänskliga rättigheter. Vi är medvetna om att detta hade kunnat konkretiseras men vill ändå påtala att det finns en koppling även i ämneskurserna.

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
8	3	2-3	Delvis missuppfattning gällande programrådet. I självvärderingen för svenskämnet nämns att programrådet är en viktig instans för dialog om utvecklingsbehov och utvecklingsarbete i utbildningsprogram, inte enbart under pågående kurser.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Delnings svar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: [Högskolan i Borås]

Yrkesexamen: [Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska]

Bilaga: [Ämnes- och ämnesdidaktiska studier]

Använd en delningsmall per bilaga som delats.

Lärosätet ges möjlighet att kontrollera innehållet i det preliminära yttrande och påpeka eventuella sak/-faktafel. Synpunkterna på yttrandet bör utgå från de bedömningsområden och bedömningsgrunder som ingått i utvärderingen.

Ange i tabellen vilken sida i yttrandet korrigeringen avser, vid behov kan tabellen byggas ut. Korrigeringarna bör hållas så kortfattade som möjligt. Observera att det inte är möjligt att inkomma med ny fakta som ej fanns tillgänglig i de ursprungliga underlagen.

Lärosätets svar skickas senast den 19 december 2019 till utvitsy@uka.se med kopia till emma.wimmerstedt@uka.se. Ange **411-00375-18** i ärendemeningen.

Exempel

Sida	Stycke	Rad	Korrigering
2	3	5	Antal helårsstudenter uppgår till 25, ej 45.

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
1	2	4	Att ämnesdidaktisk forskningskompetens saknas inom språkdidaktik menar vi inte stämmer. Anita Norlund är disputerad i ämnesdidaktik och såväl hennes avhandling som ett antal publicerade artiklar har ett ämnesdidaktiskt fokus, med inriktning mot svenskämnets språkfärdighetsdidaktiska aspekter (debattdidaktik i klassrummet, didaktik för elevers läsning av faktatexter, litteraturredidaktik i samundervisning SVE/SVA). Den senaste av dessa artiklar publicerades 2019.
1	2	4	”...men vars forskning främst är utbildningssociologiskt inriktad”. Se ovan. Vi menar att ” men ” bör bytas mot och . Hennes forskning har kontinuerligt, det vill säga även då hon disputerade med sin svenskämnesdidaktiska avhandling, varit utbildningssociologiskt/sociolingvistiskt orienterad. Numera berör den ibland svenskämnet, ibland annat.

Utbildningsmiljö			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
2	3	5	”planerar” bör vara ”har”, se beskrivningen i självvärderingen gällande den ämnesdidaktiskt inriktade forskning som bedrivs och behandlas i samband med seminarier i forskargruppen RCIW.
2	3	6	Den utbildning i litteraturpedagogik som nämns är inte en masterutbildning utan en magisterutbildning som startar vt-20.
2	3	8	”finns planer på att rekrytera en docent inom språkområdet”. När intervjuerna genomfördes var docenten redan rekryterad (och diskussion om revidering av kursplaner i svenska hade påbörjats).

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
4	2	1-2	Att det skulle finnas begränsningar i vilka ämnen studenterna kan skriva om i de självständiga arbetena är delvis en missuppfattning, som även diskuterades under intervjun.

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
5	2	3	”saknas ämnesrelevanta frågeställningar” Är det ämne-teoretiska frågeställningar som avses?

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig

Jämställdhet			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
7	3	8	Jämställdhetsperspektivet saknas inte "helt" inom språkvetenskap och språkdidaktik. Exempelvis finns flera kursplanemål som fokuserar språksociologiska perspektiv, vilket tyvärr inte framkom tillräckligt tydligt i samband med intervjun.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling			
Sida	Stycke	Rad	Korrigering
8	2	4-5	"underlaget inte innehåller några direkta exempel på uppföljning, åtgärder och stöd inom just svenskläroverutbildningen". De exempel som ges är dels generella, dels mer specifika för ämnesläroverutbildningen, där ämnet svenska ingår som ett av tre ämnen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Sida	Stycke	Rad	Korrigering

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Sida	Stycke	Rad	Korrigering